

Bil. 26 (1), Jun 2020

Jurnal Kinabalu

Jurnal Sains Sosial & Kemanusiaan
Journal of Social Sciences & Humanities

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

The cover features a dark gray background with abstract, flowing, wavy lines in shades of gray and white, creating a sense of movement and depth. The text is centered and rendered in white.

Bil. 26 (1), Jun 2020

Jurnal Kinabalu

Jurnal Sains Sosial & Kemanusiaan
Journal of Social Sciences & Humanities

PENERBIT UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

Kota Kinabalu • Sabah • Malaysia

<http://www.ums.edu.my>

2020

Ahli Majlis Penerbitan Ilmiah Malaysia (MAPIM)

© Universiti Malaysia Sabah, 2020

Hak cipta terpelihara. Tiada bahagian daripada terbitan ini boleh diterbitkan semula, disimpan untuk pengeluaran atau dikeluarkan ke dalam sebarang bentuk sama ada dengan cara elektronik, gambar serta rakaman dan sebagainya tanpa kebenaran bertulis daripada Penerbit Universiti Malaysia Sabah, kecuali seperti yang diperuntukkan dalam Akta 332, Akta Hak Cipta 1987. Keizinan adalah tertakluk kepada pembayaran royalti atau honorarium.

Segala kesahihan maklumat yang terdapat dalam jurnal ini tidak semestinya mewakili atau menggambarkan pendirian mahupun pendapat Penerbit Universiti Malaysia Sabah. Pembaca atau pengguna jurnal ini perlu berusaha sendiri untuk mendapatkan maklumat yang tepat sebelum menggunakan sebarang maklumat yang terkandung di dalamnya. Pandangan yang terdapat dalam jurnal ini merupakan pandangan ataupun pendapat penulis dan tidak semestinya menunjukkan pendapat atau polisi Universiti Malaysia Sabah. Penerbit Universiti Malaysia Sabah tidak akan bertanggungjawab terhadap sebarang masalah mahupun kesulitan yang timbul, sama ada secara menyeluruh atau sebahagian, yang diakibatkan oleh penggunaan atau kebergantungan pembaca terhadap kandungan jurnal ini.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed, stored in a database or retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronics, mechanical, graphic, recording or otherwise, without the prior written permission of Penerbit Universiti Malaysia Sabah, except as permitted by Act 332, Malaysian Copyright Act of 1987. Permission of rights is subjected to royalty or honorarium payment.

Penerbit Universiti Malaysia Sabah makes no representation—express or implied, with regard to the accuracy of information contained in this journal. Users of the information in this journal need to verify it on their own before utilizing such information. Views expressed in this publication are those of the author(s) and do not necessarily reflect the opinion or policy of Universiti Malaysia Sabah. Penerbit Universiti Malaysia Sabah shall not be responsible or liable for any special, consequential, or exemplary problems or damages resulting in whole or part, from the reader's use of, or reliance upon, the contents of this journal.

Published in Malaysia by Diterbitkan di Malaysia oleh
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
Jalan UMS, 88400 Kota Kinabalu, Sabah, Malaysia.
URL: <http://www.ums.edu.my>

*Typeface for text: Times New Roman
Text type and leading size: 11/14 points*

ISSN 1394-4517/E-ISSN 2600-867X

JURNAL KINABALU

**KETUA EDITOR/
EDITOR-IN-CHIEF**

Dr Ramli Dollah
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Malaysia Sabah

**EDITOR PENGURUS/
MANAGING EDITOR**

Dr Noor Syakirah Zakaria
Encik Amrullah Maraining
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan
Universiti Malaysia Sabah

LEMBAGA PENGARANG/EDITORIAL BOARD

Profesor Madya Dr Mohd. Noor Mat Yazid
Profesor Madya Dr Bilcher Bala
Dr Mohammad Tahir Mapa
Dr Issraq Ramli
Dr Nordi Achie
Dr Jalihah Md Shah
Dr Haryati Karim
Dr Md Sayed Uddin
Dr Kee Y. Sabariah Kee Mod. Yussof
Puan Marja Azlima Omar

LEMBAGA PENASIHAT/ ADVISORY BOARD

Profesor Ulung Dato' Dr Shamsul Amri Baharuddin
(Universiti Kebangsaan Malaysia – UKM, Malaysia)
Profesor Dr Kamarulnizam Abdullah
(Universiti Utara Malaysia – UUM, Malaysia)
Professor Dr Mesut Idriz
(University of Sharjah, UAE)
Profesor Dr Sarjit Singh Darshan Singh
(Universiti Putra Malaysia - UPM, Malaysia)

Profesor Dr Bambang Purwanto
(Universitas Gadjah Mada – UGM, Indonesia)

Professor Dr Hasan Korkut
(Marmara University, Turkey)

Associate Professor Dr Cheol Hyun Jeong
(Yonsei University, South Korea)

Associate Professor Dr Admir Mulaosmanovic
(International University of Sarajevo – IUS, Bosnia and Herzegovina)

Associate Professor Dr Mikio Oishi
(Asian University for Women, Bangladesh)

Profesor Madya Dr Neilson Ilan Mersat
(Universiti Malaysia Sarawak - UNIMAS, Malaysia)

Dr Ahmad Sahide
(Universitas Muhammadiyah Yogyakarta – UMY, Indonesia)

ARTIKEL	HALAMAN
<p>DARI ‘MUNDU’ KE PENCULIKAN UNTUK TEBUSAN: EVOLUSI ANCAMAN KESELAMATAN MARITIM DI PANTAI TIMUR SABAH <i>FROM MUNDU TO KIDNAPPING FOR RANSOM (KFR): EVOLUTION OF MARITIME SECURITY THREAT IN THE EAST COAST OF SABAH</i> <i>Abdul Rashid Abdul Hamid & Ramli Dollah</i></p>	1
<p>DASAR KESELAMATAN MAKANAN DI SABAH, MALAYSIA: KAJIAN KES JELAPANG PADI DAERAH KOTA BELUD <i>FOOD SECURITY POLICY IN SABAH, MALAYSIA: A CASE STUDY OF PADDY FIELD IN KOTA BELUD DISTRICT</i> <i>Siti Hadawiah Tahir & Mustapa Abd Talip</i></p>	23
<p>KEPERLUAN, KEGUNAAN DAN KEPUASAN PORTAL BERITA DALAM KALANGAN REMAJA KADAZANDUSUN DI SABAH <i>NEEDS, USES AND GRATIFICATIONS OF NEWS PORTAL AMONG KADAZANDUSUN TEENAGERS IN SABAH</i> <i>Aisah Meri, Lee Kuok Tiung, Siti Nurbayu Mohd Yusoff & Cyril Modili</i></p>	41
<p>ARTIFAK BUDAYA MASYARAKAT IBAN: WARISAN DAN PUSAKA <i>CULTURAL ARTEFACTS OF THE IBAN: HERITAGE AND HEIRLOOM</i> <i>Gregory Kiyai @ Keai & Noria Tugang</i></p>	59
<p>KE ARAH MENCAPAI KESAKSAMAAN GENDER: ANALISIS PEMERKASAAN WANITA MELALUI SEKTOR EKOPELANCONGAN DI KADAMAIAN, KOTA BELUD, SABAH <i>ACHIEVING GENDER EQUALITY: AN ANALYSIS OF WOMEN EMPOWERMENT THROUGH ECOTOURISM IN KADAMAIAN, KOTA BELUD, SABAH</i> <i>Dayang Suria Mulia & Kartina Narwan</i></p>	73
<p>ARE BANKS AND STOCK MARKET COMPETE OR COMPLEMENT RELATIONSHIP? EMPIRICAL EVIDENCE FROM THE PHILIPPINE, MALAYSIA AND SINGAPORE <i>Shafwana Samsuddin & Wong Hock Tsen</i></p>	105
<p>KONSEP KEMUDAHSAMPAIAN DALAM PERKHIDMATAN PENGANGKUTAN AWAM <i>THE CONCEPT OF ACCESSIBILITY IN PUBLIC TRANSPORTATION SERVICES</i> <i>Saravanan Sundara Sakaran & Harifah Mohd Noor</i></p>	127
<p>SUMBANGAN PENGETAHUAN KANDUNGAN, DAYA KREATIVITI DAN INOVATIF TERHADAP EFIKASI KENDIRI GURU DALAM PENGAJARAN SUBJEK EKONOMI DI SABAH <i>THE CONTRIBUTION OF CONTENT KNOWLEDGE, CREATIVITY AND INNOVATION TOWARDS TEACHER'S SELF-EFFICACY IN TEACHING ECONOMICS SUBJECT IN SABAH</i> <i>Abdul Said Ambotang & Christina Andin</i></p>	155

**HUBUNGAN INTERGENERASI, SOKONGAN PSIKOLOGI DAN SOSIAL
DALAM PENJAGAAN WARGA EMAS: SATU KAJIAN KES DI KOTA
KINABALU, SABAH** 175

*INTERGENERATION RELATIONSHIP, PSYCHOLOGY AND SOCIAL SUPPORT
AMONG ELDERLY CARE: A CASE STUDY IN KOTA KINABALU, SABAH*

Nurul Hudani Md Nawi, Habibie Ibrahim & Puteri Hayati Megat Ahmad

ULASAN BUKU

SEJARAH LISAN 195

Eko Prayitno Joko

PUNK, PENENTANGAN DAN POLITIK TRANSNASIONALISME 201

Mohamad Haziq Ikhsan B. Mohd Rudzainoor

RUMAH LIMAS RUMAH PUSAKA 205

Nordi Achie

SENARAI PENYUMBANG/*LIST OF CONTRIBUTORS*

ABDUL RASHID ABDUL HAMID

Penolong Pengarah, Majlis Keselamatan Negara, Jabatan Perdana Menteri Putrajaya dan Calon PhD, Program Hubungan Antarabangsa, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

DR RAMLI DOLLAH

Pensyarah Kanan, Program Hubungan Antarabangsa, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

SITI HADAWIAH TAHIR

Calon Sarjana, Program Geografi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

MUSTAPA ABD TALIP

Pensyarah Kanan, Program Geografi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

AISAH MERI

Pensyarah, Program Komunikasi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

DR LEE KUOK TIUNG

Profesor Madya, Program Komunikasi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

SITI NURBAYU MOHD YUSOFF

Pensyarah, Program Komunikasi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

CYRIL MODILI

Pensyarah, Program Komunikasi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

GREGORY KIYAI @ KEAI

Calon PhD, Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif, Universiti Malaysia Sarawak.

DR NORIA TUGANG

Profesor Madya, Fakulti Seni Gunaan dan Kreatif, Universiti Malaysia Sarawak.

DR DAYANG SURIA MULIA

Pensyarah Kanan, Program Antropologi & Sosiologi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

KARTINA NARWAN

Calon Sarjana, Program Antropologi & Sosiologi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

EKO PRAYITNO JOKO

Pensyarah, Program Sejarah, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

MOHAMAD HAZIQ IKHSAN B. MOHD RUDZAINOOR

Calon Sarjana, Program Sejarah, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

SARAVANAN SUNDARA SAKARAN

Calon Sarjana, Program Geografi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

DR HARIFAH MOHD NOOR

Pensyarah Kanan, Program Geografi, Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan, Universiti Malaysia Sabah.

DR NORDI ACHIE

Pensyarah Kanan, Pusat Penataran Ilmu & Bahasa, Kampus Antarabangsa Labuan, Universiti Malaysia Sabah.

DR ABDUL SAID AMBOTANG

Profesor Madya, Fakulti Psikologi dan Pendidikan, Universiti Malaysia Sabah.

DR CHRISTINA ANDIN

Pensyarah Kanan, Fakulti Psikologi dan Pendidikan, Universiti Malaysia Sabah.

SHAFWANA SAMSUDDIN

Calon Sarjana, Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan, Universiti Malaysia Sabah.

DR WONG HOCK TSEN

Profesor Madya, Fakulti Perniagaan, Ekonomi dan Perakaunan, Universiti Malaysia Sabah.

DR NURUL HUDANI MD NAWI

Pensyarah Kanan, Fakulti Psikologi dan Pendidikan, Universiti Malaysia Sabah.

DR HABIBIE IBRAHIM

Pensyarah Kanan, Fakulti Psikologi dan Pendidikan, Universiti Malaysia Sabah.

DR PUTERI HAYATI MEGAT AHMAD

Profesor Madya, Fakulti Psikologi dan Pendidikan, Universiti Malaysia Sabah.

NOTA KEPADA PENYUMBANG

Jurnal Kinabalu mengalu-alukan sumbangan manuskrip, sama ada dalam bahasa Melayu atau Inggeris, yang bersabit dengan sains sosial, pengajian perniagaan dan bidang-bidang yang berkaitan. Manuskrip haruslah ditaip selang dua baris pada sebelah muka surat sahaja menggunakan Microsoft Word (versi 6.0 ke atas) dan kertas ukuran A4 dengan nota kaki (jika ada) diletakkan di hujung makalah. Penulis juga boleh menggunakan kaedah rujukan APA atau Gaya Harvard. Biar apa pun, gaya yang digunakan mestilah tekal dalam sesebuah makalah. Panjang sesebuah manuskrip, dengan jidar 3 sm di sekelilingnya mestilah di sekitar 20 hingga 25 halaman. Setiap manuskrip perlu disertakan dengan abstrak dalam bahasa Inggeris yang tidak melebihi 150 perkataan.

Empat salinan manuskrip haruslah dihantar berserta dengan versi CD kepada Ketua Editor. Manuskrip yang ditolak tidak akan dikembalikan melainkan penulis memohon pihak Sidang Pengarang berbuat demikian.

Sidang Pengarang mengandaikan setiap manuskrip yang diterima sebagai suatu bahan yang belum pernah diterbitkan dan bukan sedang dipertimbangkan untuk penerbitan dengan penerbit lain.

Seyogianya dinyatakan bahawa pandangan yang terdapat dalam makalah yang diterbitkan bukanlah merupakan pandangan ataupun pendapat Jurnal Kinabalu mahupun Universiti Malaysia Sabah (UMS). Sehubungan itu, harus juga dimaklumi bahawa setiap penulis bertanggungjawab terhadap ketepatan maklumat dan sebarang pendapat yang diutarakan dalam makalah masing-masing.

Jurnal Kinabalu diterbitkan sekali setahun.

SURAT-MENYURAT

Semua manuskrip dan urusan surat-menyurat tentang penerbitan hendaklah dialamatkan kepada:

Ketua Editor Jurnal Kinabalu
Fakulti Kemanusiaan Seni & Warisan
Universiti Malaysia Sabah
Jalan UMS
88400 Kota Kinabalu
Sabah, Malaysia.

LOGO

Gunung Kinabalu, gunung tertinggi di Asia Tenggara, boleh dianggap sebagai simbol yang merangsang minda manusia untuk merealisasikan matlamat hidup mereka setinggi mungkin. Lantas Jurnal Kinabalu telah memilih lakaran Gunung Kinabalu sebagai logo bagi melambangkan aspirasi masyarakat akademik UMS mencapai puncak kecemerlangan dalam semua kegiatan intelektual, terutamanya dalam kes ini, penyelidikan dan penerbitan. Makna simbolik yang tersirat di sebalik logo yang dipilih ini juga melambangkan dedikasi dan keiltizaman para akademik UMS untuk memikul tugas mencanai dan menyebarkan ilmu demi kesejahteraan masyarakat amnya.

NOTES TO CONTRIBUTORS

Jurnal Kinabalu welcomes the submission of manuscripts in either Bahasa Melayu or the English language dealing with the social sciences, humanities and related fields. It should be type-written, with double line-spacing, in Microsoft Word (version 6.0 or above) on A4 paper with footnotes (if any) placed at the end of the article. Authors should follow the APA or Harvard citation style. Regardless of the style adopted, it must be consistent throughout the article. The length of the manuscripts, with 3 cm margins on all sides, should range from 20 to 25 pages. Each manuscript must have an English abstract of not more than 150 words.

Four copies of each manuscript should be submitted, along with its CD version, to the Chief Editor. A rejected manuscript will not be returned unless so requested by the author.

It is understood that a submitted manuscript has not been previously published elsewhere nor under consideration for publication by another publisher. Articles published in the Jurnal Kinabalu do not in any way reflect the views of the Editorial Board or the Universiti Malaysia Sabah. Responsibility for opinions and the accuracy of information in the articles published, needless to say, rests solely with the respective authors.

Jurnal Kinabalu is published annually.

CORRESPONDENCE

The manuscripts and editorial correspondence should be addressed to:

*Chief Editor Jurnal Kinabalu
Faculty of Humanities, Arts and Heritage
Universiti Malaysia Sabah
Jalan UMS
88400 Kota Kinabalu
Sabah, Malaysia.*

LOGO

Gunung Kinabalu, or Mount Kinabalu, the highest peak in Southeast Asia, can be regarded as a symbol that beckons mankind to strive towards realising their highest possible goal in life. Thus, Jurnal Kinabalu has chosen the graphic image of Mount Kinabalu as its logo to symbolise the aspirations of the academic community at UMS towards achieving the pinnacle of excellence in every area of intellectual endeavours, primarily in this case, research and publication. The symbolic meaning associated with the chosen logo also underlines the dedication and seriousness with which academicians at UMS undertake the task of knowledge generation and dissemination so as to ensure the wellbeing of society as a whole.